

Novi plan rasta za Zapadni Balkan

*Jačanje društveno-ekonomske
konvergencije zapadnog Balkana
sa EU i ubrzavanje reformi EU*

NOVEMBAR 2023.

#WesternBalkans
#EUEnlargement
#GrowthPlan

PLAN RASTA ZA ZAPADNI BALKAN JE ZASNOVAN NA 4 STUBA

- 1** Jačanje ekonomske integracije sa **jedinstvenim tržištem** Evropske unije
- 2** Jačanje **ekonomske integracije unutar Zapadnog Balkana** kroz **zajedničko regionalno tržište**, koje bi omogućilo rast od 10% njihovim ekonomijama
- 3** Ubrzavanje temeljnih reformi
- 4** Povećanje **finansijske pomoći**

Plan rasta će se sprovoditi kroz novi finansijski instrument: **predloženi instrument za reformu i rast za Zapadni Balkan u iznosu od 6 milijardi evra.**

€6
milijardi

€2 milijardi u grantovima

€4 milijardi u zajmovima

2024-2027

Stub 1

PRIBLIŽAVANJE ZAPADNOG BALKANA JEDINSTVENOM TRŽIŠTU EU

Pre pristupanja EU će otvoriti određene oblasti jedinstvenog tržišta EU za partnere sa Zapadnog Balkana, što će građanima doneti opipljive koristi. Partneri sa Zapadnog Balkana moraće da preuzmu fundamentalne reforme, usklade se sa *acquis-em* i ispune svoje obaveze u okviru Zajedničkog regionalnog tržišta.

Fokus će biti na sledećih sedam početnih prioritarnih oblastima:

- Slobodno kretanje robe
- Slobodno kretanje usluga i radnika
- Pristup jedinstvenoj oblasti plaćanja u evrima
- Olakšavanje drumskog transporta
- Integracija i dekarbonizacija energetskih tržišta
- Jedinstveno digitalno tržište
- Integracija u industrijske lance nabavke

Stub 2

RAZVOJ ZAJEDNIČKOG REGIONALNOG TRŽIŠTA JE NEOPHODAN IZ DVA RAZLOGA

Developing a Common Regional Market is essential for two reasons:

- oslobađanje ekonomskog potencijala regiona, stvaranje mogućnosti za poslovanje i radnike, i pretvaranje Zapadnog Balkana u privlačnije mesto za evropske investitore. Zajedničko regionalno tržište bi na kraju dodalo 10% regionalnog BDP-a* ekonomijama Zapadnog Balkana.
- usvajanje i implementacija standarda EU je odskočna daska ka jedinstvenom tržištu EU.

Stub 3

UBRZAVANJE TEMELJNIH REFORMI

Da bi povećali društveno-ekonomsku konvergenciju, partneri sa Zapadnog Balkana će morati da sprovedu reforme u fundamentalnim oblastima.

Svaki partner sa Zapadnog Balkana pripremiće Reformsku agendu sa setom prioritarnih reformi podeljenih na prekretnice, takozvane „uslove plaćanja“. Njihovo ispunjavanje će pokrenuti oslobađanje sredstava iz novog Plana rasta.

Ubrzanje reformi će:

- Unaprediti ekonomski rast uključujući privlačenje stranih investicija i jačanje regionalne stabilnosti;
- Pomoći partnerima sa Zapadnog Balkana da napreduju ka članstvu u EU

Stub 4

POVEĆANJE FINANSIJSKE POMOĆI

EU predlaže novi finansijski instrument: Instrument za reformu i rast za Zapadni Balkan od 6 milijardi evra, koji kombinuje grantove i preferencijalne zajmove. Ovaj novi instrument, nakon što ga odobre Evropski Parlament i Savet, dopuniće trenutnu finansijsku pomoć u okviru Instrumenta za pretprijetnu pomoć (IPA III).

Fond će pružiti maksimalnu ukupnu finansijsku podršku od 6 milijardi evra za 2024-2027:

- 2 milijarde evra grantova do dogovora o reviziji višegodišnjeg finansijskog okvira
- 4 milijarde evra povlašćenih kredita

KAKO ĆE FUNKCIONISATI NOVI GRANT?

Najmanje **3 milijarde evra** (2 milijarde evra u grantovima i 1 milijarda evra povoljnih kredita) biće iskorišćeno za investicije kroz Investicioni okvir za Zapadni Balkan (WBIF).

Preostalih 3 milijarde evra povoljnih kredita biće namenjeno vladama Zapadnog Balkana, pod uslovom da ispune Reformsku agendu.

Isplate će se vršiti dva puta godišnje, na osnovu zahteva partnera sa Zapadnog Balkana i nakon provere od strane Komisije da li su ispunjeni relevantni preduslovi i uslovi plaćanja, kao što su makrofinansijska stabilnost, dobro upravljanje javnim finansijama, transparentnost i kontrola budžeta.

U slučaju da uslovi plaćanja nisu ispunjeni, Komisija će obustaviti ili odbiti odgovarajući iznos od uplata. Zapadnobalkanski partner imaće 1-2 godine da ispuni sve uslove, inače će se iznos preraspodeliti ostalima u narednim godinama.

